

Η ΚΑΤΑ ΧΑΛΚΗΝ ΙΕΡΑ ΣΚΗΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ
ΚΑΙ Ο ΕΡΗΜΙΤΗΣ ΑΡΣΕΝΙΟΣ

Ἄλλ' ὁ εὐσεβὴς ἐρημίτης ἀναγκασθεὶς νὰ διανυκτερεύῃ ἐν μικρῷ παρα-
πήγματι, ἀπέναντι τῶν ἐρειπίων τῆς πεφλημένης αὐτῶν Σκήτης στηθέντι δὲν
ἀπώλεσε τό θάρρος, ἀλλ' ἔχων ἀκράδαντον πεποίθησιν εἰς τὴν παντοδύναμον
εὐσπλαχνίαν τοῦ Θεοῦ, ἠύλόγει τὸν πανάγιον αὐτοῦ ὄνομα καὶ ἐδέετο, ἵνα
τὴν χάριν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον καὶ τό ἄμετρον ἔλεος ἐπὶ πάντας ἐκχέας·
εὐδοκήσῃ, ὅπως πᾶσαι μὲν αἱ ἐκ τούτης καταστραφεῖσαι οἰκοδομαὶ ἐπὶ τό
κρεῖττον, πρὸς χαράν τῶν ἰδιοκτητῶν, ἀνοικοδομηθῶσιν, ἡ δὲ ἱερά αὐτοῦ
Σκήτη ἐκ μέσου τῶν ἐρειπίων, ὡς φοίνιξ εὐθυτενής, ἀναθάλῃ. Καὶ ὄντως,
μικρόν μετὰ τὴν πάροδον τῆς δεινῆς ἐκείνης τοῦ σεισμοῦ ἀπειλῆς, ἐπὶ
χρησταῖς ταῖς ἐλπίσι, καταρτίσας ἅπαντα τὰς τῆς οἰκοδομῆς ἡρειπωμένα
καὶ ἐτοιμόρροπα μέρη, ἐπιχειρεῖ τὴν ἐκ νέων θάβρων ἀνοικοδομήσει τοῦ
τε ἱεροῦ ναοῦ καὶ τῶν κελλίων. Πρῶτος ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ τὸν πενιχρόν
αὐτοῦ ὀβολόν κατέθηκεν· ὅτῃς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς χαραττων, δεύτερος
ἐπιφαίνεται, διὰ γενναίας συνεισφορᾶς, ὁ πρῶτος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων
κύρ Νικόδημος, τούτῳ ἐπικολούθησαν ἡ Α.Ε. Κωνστάκης Λαζαρόπουλος πασᾶς,
ἡ Α.Ε. ὁ ἀρχιτὼς τῶν ἀνακτόρων Σπ. Μαυρογέννης πασᾶς, ἡ Α.Ε. ὁ τέως
ἐν Κων/πόλει πρεσβευτὴς τῆς Ρωσσίας Νεδίλωφ, ὁ ἀξιότιμος κύρ Κωνσταντῖνος
καὶ ἄλλοι. Καὶ ὁ μὲν Ναῖσχος ἀνοικοδομηθεὶς ἐπὶ διπλασίου σχεδόν
μεγέθους τοῦ ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντος ἀποτελεῖται ἐκ 15 πήχ. μήκους 8
πήχ. πλάτους καὶ 10 πήχ. ὕψους, ἡ δὲ Σκήτη μονόροφος οὕσα συνίσταται
ἐξ 25 πήχ. μήκους, καὶ πλάτους ἐξ 25 πηχ. Περιέχει δὲ ἐν μέρει τῇ νο-
τίῳ πλευρῇ κελλίῳ 3 ἐν δὲ τῇ βορείῳ κελλία 4, ἐκατέρωθεν δὲ τῶν πλευ-
ρῶν ἀνατολικῶς, κατὰ τὴν εἴσοδον ἀνά μίαν εὐρεῖαν αἴθουσαν, ἐν ἐκατέ-
ρῃ τῆς ὁποίας ὑπάρχει βρύσις μαρμαρίνη ὑπερθεὶς τῆς μιᾶς τούτων ἐπὶ
πλακὸς μαρμαρίνης ἐστὶν ἐγκεχαραγμένον λαμπρόν ἱαμβικόν ἐπίγραμμα, ἀνῆ-
κον εἰς τὸν ὁξύν κάλαμον τοῦ μεγάλου οἰκονόμου, ἔχον δὲ ὡς ἔπεται:

2
"Ἀνθρώπε μοι πρόσελθε, πλησον ὕδριαν, καί πίθι διψῶν, καί ρυπῶν
λοῦσαι δέμας. Πλήν μοι τό οὗς σου κλίνων εἶπω σοι τάδε. ρεῦμα καί
σύ ρεῖς, παρέρχη, σωφρόνει".

ΑΩΞΗ Ἰμαρτίου κε.

Συγκοινωνεῖ δέ ἡ Σκήτη μετὰ τῆς χώρας μέν διὰ μιᾶς λεωφόρου, ἀφ'
ἧς φαίνεται ὁ πευκολιμήν ὅτε μέν μέ διαιυγῇ καί χρυστάλλινα ὅτε δέ μέ
θολά καί ἐξωγκωμένα ὕδατα, καί δι' ἑτέρας ἀμαξιτῆς ὁδοῦ, ἀφ' ἧς διακρί-
νεται ἡ Ἀντιγόνη, ἡ Πρώτη καί αἱ λοιπαί τῆς Προποντίδος ἀκατοίχητοι
νῆσοι, μετὰ δέ τοῦ Τζιάμ Λιμανή, διὰ δύο ἐπίσης ὁδῶν, τῆς μιᾶς λεωφόρου
καί τῆς ἑτέρας ἀμαξιτῆς, ἑτέρα δέ ὁδός, ἡ τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου
Πασπαλλῆ, τοῦ ἀχωρίστου τούτου τῆς Σκήτης ἐν σχήματι λαϊκοῦ μοναχοῦ,
ἄρχεται ἀπό τῆς νοτιανατολικῆς εἰσόδου αὐτῆς καί λήγει κάτωθεν, φέρου-
σα πρὸς τὴν παραλίαν τοῦ εἰρημένου λιμενίσκου. Παρά τὴν ὁδὸν ταύτην
ἔναεν κάκεϊθεν ὑπάρχει μικρὸν νεκροταφεῖον, ἐνῷ διακρίνονται τὰ μνήμα-
τα τῶν ἀειμνήστων Ἰωάσαφ τοῦ ἀναχωρητοῦ, Χατζῆ Ἰωάννου Μιχαηλίδου,
δωρητοῦ τῆς Σκήτης καί πατρός τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου Παντελάκη ἐφέντη, λο-
γοκριτοῦ τῶν ἐλληνικῶν ἐφημερίδων, Ἰωάννου Ζωγραφίδου, ἱατροῦ, Ἀντω-
νάκη οἰκονόμου τῆς ἐλληνοεμπορικῆς σχολῆς καί ἄλλων, κατὰ δέ τὴν βό-
ρειον εἴσοδον τῆς Σκήτης κεῖται ὁ τάφος τῆς μακαρίτιδος Εὐφροσύνης Ἀν-
δρίκου, ἐφ. καί ἐντός τοῦ Ναοῦ δύο ἕτεροι καλυπτόμενοι ὑπὸ μαρμαρίνων
ἐπιγεγραμμένων πλακῶν.

Καί τοιαύτη μέν ἐν σκιαγραφίᾳ ἡ Ἱερά Σκήτη τοῦ Ἀγ. Σπυρίδωνος
ἐλπίζεται δ' ὅτι ὁ ἀκάματος αὐτῆς ἰδρυτῆς οὐ μόνον θέλει ἔτι πολλὸν εὐ-
ρύνη αὐτὴν διὰ τῆς προσαρτήσεως καί ἄλλων κοινῶν κελλίων, ἀλλὰ καί τὸν
κῆπον θά ἐπεκτείνειν παρέχων οὕτω μετὰ θάνατον εἰς τὸν θιάδοχον αὐτοῦ
οὐχί πλέον μικράν καλύβην, ἀλλὰ μοναστήριον εὐανές καί καλῶς συγκεκρο-
τημένον. Ἐκκλησιαστικῶς δ' ὑπάγεται ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τῶν
σεβαστῶν Πατριαρχείων ὡς καί ἡ ἐλλ. ἐμπορικὴ σχολή ἐπὶ τοῦ γηπέδου τῆς
ὀποίας, ὡς εἴρηται, ἐστὶν ὠκοδομημένη καί ὡς εἰκός ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀ-
κολουθείαις καί λοιπαῖς ἱεροτελεστικαῖς τελεῖται ἐν αὐτῇ τό μνημοσυνον
τοῦ λατὰ καιρόν οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ὁ γλυκύς τούτος τρόπος ἐρημί-

3

τῆς Ἀρσένιος, διὰ τῆς εὐαρμοστός αὐτοῦ πρὸς πάντας συμπεριφορᾶς, διὰ τῆς χριστιανικῆς πολιτείας, διὰ τῶν σπανίων φυσικῶν καὶ ἐπὶ κτήτων προσόντων καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς ὁξύτητος τοῦ πνεύματος, τοῦ ἀδόλου καὶ εἰλικρινοῦς τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ τῆς αὐστηρᾶς αὐτοῦ μοναχικῆς ζωῆς, καλῶς γινώσκοντος ἄλλως τε καὶ τὰς σημερινὰς τοῦ βίου περιστάσεις, καὶ ταύταις κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀναφουμένας χρείας καὶ ἀνάγκας ἐπ' ἀναθῶ χρώμενος, γινόμενος δηλονότι κατὰ τὸν Ἀπόστολον τῶν Ἑθνῶν "τὰ πάντα τοῖς πᾶσι ἵνα τοὺς πάντας κερδίῃ", κατώρθωσε νὰ ἀγαπηθῇ καὶ ἐκτιμηθῇ δεόντως παρὰ πάντων τῶν ὅπως δῆποτε αὐτῶν γνωρισάντων, Πατριάρχαι, Ἀρχιερεῖς καὶ πολλοὶ τοῦ γένους ἡμῶν λογάδες, μεγιστᾶνες καὶ ἄρχοντες πάσης φυλῆς καὶ θρησκευματος, ὑψηλά κατέχοντες ἀξιώματα, ἐτίμησαν αὐτόν, διὰ τῆς εὐνοίας καὶ τῆς πολυτίμου αὐτῶν φιλίας καὶ τὴν πρὸς αὐτόν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην τὴν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ πολλάκις ἐξεδήλωσαν. Οἱ πάντες καὶ δὴ οἱ τῆς ἐρατεινῆς Χάλκης σέβονται ἀληθῶς καὶ ὡς προστάτην καὶ κηδεμόνα αὐτῶν ἐκτιμῶσι, τό ὄνομα αὐτοῦ κατέστη παρ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἡ περὶ αὐτοῦ ὡς καὶ πνευματικοῦ πατρός φήμη οὐ μόνον ἐν τοῖς πέριξ τῆς πρωτευούσης ἀφίκετο, ἀλλὰ καὶ εἰς μακρυνὰς χώρας, ὁπόθεν ἔστιν ὅτε πρὸς αὐτόν σπεύδουσι.

Ὁ δὲ αἰοίδιμος Μητροπολίτης Νικομηδείας Διονύσιος ἐκτιμῶν τὰς σπανίας τοῦ ἀνδρός ἀρετὰς ἀπέστελλεν αὐτόν ἀνά τὴν θεόσωστον αὐτοῦ Ἐπαρχίαν ἵνα ἐξομολογῇ τοὺς χριστιανούς, ἀθρόους πρὸς αὐτόν ἐπὶ τούτῳ προσερχομένους. Ἀγαπῶν δὲ ὑπερβαλλόντως καὶ περὶ πλείστου ποιούμενος πᾶν τό θεολογικόν, ἰδιαίτεραν αἰσθάνεται συμπάθειαν πρὸς τὴν ἱεράν θεολογικὴν σχολήν, ἧς τοὺς ἱεροσπουδαστὰς διὰ πατρικῆς ὄντως περιβάλλει φροντίδος, τινὰς δὲ τούτων καὶ ἰδίαις ἐξεπαύδευσε δαπάναις, οἷον τὸν καθηγητὴν αὐτῆς ἀρχιμ. Εἰρηναῖον, τόν ἱερολ. ἀρχιδιάκονον τοῦ Ἀγ. Ἐφῆσου Ἀρσένιον Ἀφεντούλην καὶ ἄλλους ἄλλως πολλάκις ἐβοήθησε καὶ ἐξακολουθεῖ καὶ νῦν ἔτι τό αὐτό ποιῶν; ἀγαπῶν δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν χρησίμων βιβλίων κατήρτισε βαθμὴν μικρὰν βιβλιοθήκην, ἣτις σὺν τῷ χρόνῳ ἐλπίζεται ὅτι θ' ἀριθμῇ ἱκανοὺς τόμους διαφορῶν συγγραμμάτων. Μεγίστην δὲ τῷ ὄντι καὶ σωτήριο ἐπὶ τῶν καρδιῶν

(ἀποδοθεῖ)

4
καί τοῦ πνεύματος τῶν χριστιανῶν ἐπιρροήν ἔλασκει, καί ἀπαράμιλλος
δείκνυται, προκειμένου περί ~~συν~~διαλλαγῆς τῶν πρὸς ἀλλήλους τυχόν δια-
μαχομένων, μόνη ἡ ἐνώπιον αὐτοῦ παρουσία τούτων ἀρκεῖ ὅπως ἀφοπλίση
τόν ὑπὸ θυμοῦ κατεχόμενον. Ὡς τούτοις, ἐπειδὴ, καθ' ἣν ἕκαστος :ἔχει
ἀντίληψιν, κρίνει συνήθως περί τε τῶν προσώπων καί τῆς ἐν τῷ κόσμῳ
ἐνεργείας αὐτῶν, εὐρέθησαν καί τινες ἄλλως περί τοῦ προσώπου καί τῆς
ὅλης αὐτοῦ δράσεως κρίνοντες, ἀλλ' ὁ σεβάσμιος ἐρημίτης, οὔτινος ἐπ'
ἐσχάτων ἡ ὑγεία, ἔνεκα τῶν διηνεκῶν πόνων καί τῶν ἐκουσίων ἀσκητικῶν
ἀγώνων ἐκλονίσθη πῶς, ἀδιαφορῶν ὅλως πρὸς τὰ περί αὐτόν συμβαίνοντα,
ὡς μόνον γνῶμονα ἐν παντί τῷ βίῳ καί ὁδηγόν ἀσφαλῆ ὑπεράνω πάντων τήν
πίστην τῶν ἱερῶν αὐτοῦ καθηκόντων ἐπιτέλεσιν τίθησιν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ